



*DELPLAN FOR  
IDRETTSLIV, FRILUFTSLIV  
OG KULTURBYGG  
I RØMSKOG*

2014- 2017

Vedtatt i Kommunestyret 12.12.2013

# INNHALDSFORTEGNELSE

## **1 BAKGRUNN FOR PLANEN**

- 1.1 Innledning
- 1.2 Statlige føringer
- 1.3 Fylkeskommunale føringer
- 1.4 Folkehelse
- 1.5 Østfold idrettskrets føringer
- 1.6 Kommunale føringer

## **2 KLARGJØRING AV BEGREPER**

- 2.1 Idrett
- 2.2 Fysisk aktivitet
- 2.3 Friluftsliv
- 2.4 Idrettsanlegg
- 2.5 Friluftsområder og friområder
- 2.6 Kulturbygg
- 2.7 Barn og voksne

## **3 SATSINGSOMRÅDER OG MÅL**

- 3.1 Statlige mål og satsingsområder
- 3.2 Fylkeskommunale mål og satsingsområder
- 3.3 Østfold idrettskrets mål og satsingsområder
- 3.4 Kommunale mål og satsingsområder
  - 3.4.1 Kultur
  - 3.4.2 Forvaltning og arealplan
  - 3.4.3 Næring/turisme
  - 3.4.4 Miljø og tekniske tjenester
  - 3.4.5 Natur/jordbruk/skogbruk
- 3.5 Lokale mål for lag og foreninger
  - 3.5.1 Økonomiske forutsetninger

## **4 STATUS**

- 4.1 Rømskog Kommune
  - 4.1.1 Folketall
  - 4.1.2 Arealfordeling
- 4.2 Idrettsanlegg
  - 4.2.1 Idrettsanlegg.no
- 4.3 Kulturbygg
- 4.4 Friområder
- 4.5 Aktiviteter

## **5 VIRKEMIDLER**

- 5.1 Spillemidler
- 5.2 Kommunale tilskudd
- 5.3 Mva-kompensasjon

## **6 EVALUERING AV DELPLAN FOR IDRETTS- OG FRILUFTSLIV 2009 – 2013 I RØMSKOG**

- 6.1. Anleggsenheter
- 6.1.1 Hoppbakker
- 6.1.2 Skytteranlegg
- 6.1.3 Ballbaner
- 6.1.4 Kart
- 6.1.5 Skiløyper
- 6.1.6 Turstier
- 6.1.7 Sykkeltier
- 6.1.8 Badeplasser
- 6.1.9 Gymnastikksal
- 6.1.10 Dagsturhytter

## **7 BEHOV**

- 7.1 Idrettsanlegg**
- 7.2 Skytebaner
- 7.3 Skateboardpark
- 7.4 Skolen

## **7.5 KULTURBYGG**

- 7.5.1 Kurøen Bygdetun
- 7.5.2 Fritidsklubbens hus
- 7.5.3 Trosterud Skolemuseum
- 7.5.4 Biblioteket
- 7.5.5 Kulturhuset

## **7.6 FRILUFTSLIV / NÆRMILJØANLEGG**

- 7.6.1 Ballbinger
- 7.6.2 Kommunehytta Grøvika
- 7.6.3 Tur- og kulturstier
- 7.6.4 Oppfrisking av gamle bosteder
- 7.6.5 Flyktningeruter
- 7.6.6 Båtsport/sjøvett

## **8 HANDLINGSPROGRAM**

- 8.1 Handlingsprogram 2014 - 2017
- 8.2 Handlingsprogram 2014 – 2025
- 8.3 Drift og vedlikehold

## 1. BAKGRUNN FOR PLANEN

### 1.1 Innledning

Idrett og friluftsliv er dypt forankret i vårt samfunn og forbindes gjerne med gode verdier som livskvalitet, sosialt fellesskap, naturopplevelser, helsefremmende virkninger etc. Det er imidlertid mye som taler for at aktivitetsnivået synker og at terskelen for å utøve fysisk aktiviteter er blitt høyere. Det er et stadig krav til bedre tilrettelegging av tiltak, for at denne verdien skal opprettholdes. Noe av årsaken må sannsynlig tilskrives den teknologiske utvikling, som alltid søker forenklinger. Overgangen fra å utøve fysisk aktivitet, til å være tilskuer er kort.

Forskning kan bekrefte at barn, ungdom og spesielt voksne, beveger seg mindre, øker i vekt og utvikler tidligere helseskade p.g.a. inaktivitet. Dataalderens fascinasjon konkurrerer med spenningsmomentene i naturopplevelser og med konkurranseaspektet i idrettslig sammenheng. Bildet er allikevel mer nyansert. Det utvikler seg alternative aktivitetstilbud som "matcher" det moderne menneske, og etter hvert assimileres i de mer tradisjonelle idrettsgrener. Rollerblade, skateboard og snowboard, er eksempler som appellerer til barne- og ungdomskulturen.

Målet med planarbeidet er at kommunen i samarbeid med ulike brukergrupper skal få en best mulig oversikt over behovene for anlegg og områder for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Det er disse behovene for fremtidig utbygging som skal prioriteres og danne grunnlaget for bevilgninger og arealplanlegging de kommende år. I tillegg er formålet med planen at den skal motivere til et samarbeid om utarbeidelse av en mer helhetlig politikk for fysisk aktivitet i kommunen.

Kommunedelplanen for anlegg og områder for friluftsliv, idrett og nærmiljø og for kulturbygg har en kortsiktig og en langsiktig del:

**Den kortsiktige delen** – handlingsprogrammet, har et tidsperspektiv på 4 år. Denne skal rulleres hvert år. Innholdet skal være prioritert liste over anlegg som skal rehabiliteres og/eller bygges. Denne delen skal knyttes opp mot kommunens økonomi- og handlingsplan og det årlige budsjettet.

**Den langsiktige delen** har et tidsperspektiv på 12 år og omtaler den overordnede målsetting og utvikling. De ulike anleggene føres opp i uprioritert rekkefølge. Revidering bør samordnes i en syklus på 4 år, samtidig med revidering av kommuneplanen.

### 1.2 Statlige føringer

For å forsøke å motvirke den fallende tendensen, er det fra statlig hold iverksatt en rekke tiltak for å stimulere idretts og friluftsliv. Et innspill fra statlig hold er Stortingsmelding nr. 39 (2000-2001) den såkalte «Friluftslivmeldingen»; her vektlegges at alle skal gis mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsfremmende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og naturen forøvrig.

Et annet viktig innspill er Stortingsmelding nr. 26 (2011-2012), "den norske idrettsmodellen"; her vektlegges bl.a.: "Idrett og fysisk aktivitet er en kilde til glede, overskudd, fysisk og psykisk mestring. Idrett handler også om deltakelse i sosiale fellesskap".

### 1.3 Fylkeskommunale føringer

- Østfold mot 2050
- Regionalplan Fysisk aktivitet 2011 -2014

### 1.4 Folkehelse.

Stortingsmelding 34 (2012-2013) som går under betegnelsen «Folkehelsemeldingen»; har som mål å sette fokus på fysisk aktivitet som et helseforebyggende tiltak:

”Økt fysisk aktivitet er et sentralt virkemiddel for å bedre folks fysiske helse.

Særlig viktig er samordningen av idrett og friluftsliv med tanke på friluftsområdenes betydning for fysisk aktivitet.

Stimulere til levende lokalsamfunn der helse, miljø og kultur ses i sammenheng.

Stimulere frivillige organisasjoner til å aktivisere barn og ungdom.”

”Oppsummert viser sentrale utviklingstrekk at det er behov for en helhetlig gjennomgang av den statlige idrettspolitikken, for å legge til rette slik at alle som ønsker kan drive idrett og fysisk aktivitet.”

### 1.5 Østfold idrettskrets føringer

- Strategiplan for perioden 2008 - 2011

### 1.6 Kommunale føringer

Planarbeidet i kommunen er styrt av de overordnede strategier, som bl.a. er nedfelt i kommunens måldokument. Det er utarbeidet en mal for delplanprosjektet idrett og friluftsliv, som går under betegnelsen " Kommunal planlegging for idrett og friluftsliv". Rømskog kommune utarbeidet en delplan i 1994. Den neste kom i 2001. Den ble rullert i 2005, revidert i 2006 og den neste kom i 2009.

Hovedintensjonen i delplanen er at den skal være målrettet, tenke helhetlig, langsiktig, prioritere og analysere kortsiktige og langsiktige behov for både aktiviteter og anlegg.

Delplanen for Idretts- og friluftsliv i Rømskog Kommune 2014 – 2017 imøtekommer et krav fra Kulturdepartementet (rundskriv 35/93) med pålegg til alle kommuner om utarbeidelse av kommunedelplaner for anlegg og områder for idrett og friluftsliv i 1994. Kommunale delplaner skal videre danne grunnlag for tilsvarende fylkesdelplaner og skal ha en hovedrevisjon hvert 4. år. Denne kommunale delplanen skal være et styringsverktøy ved tildeling av kommunale/fylkeskommunale tilskudd og spillemidler. Kommunedelplanen er en betingelse for tildeling av stønad.

## 2 KLARGJØRING AV BEGREPER

### 2.1 Idrett

Med idrett forstås aktivitet i form av konkurranse eller trening i den organiserte idretten.

## 2.2 Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet oppfattes som egenorganisert trenings og mosjonsvirksomhet, herunder friluftsliv og aktiviteter preget av lek.

## 2.3 Friluftsliv

Friluftsliv er opphold og aktiviteter i friluft i fritida med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Begrepet er nært beslektet med fysisk aktivitet.

## 2.4 Idrettsanlegg

Det er ulike idrettsanlegg, med ulike krav til standard og utforming. Det har betydning bl.a. i forhold til støtte og tilskuddsordningene. De såkalte *nærmiljøanleggene* defineres som anlegg allment tilgjengelig for egenorganisert trening. *De ordinære anleggene* har mulighet for konkurranser og treningsopplegg for ulike idrettsorganisasjoner. I Østfold finnes bl.a. regionale anlegg, som tilfredsstillende nødvendige krav for profesjonell idrettsutøvelse. *Nasjonale anlegg* skal ivareta behov for idrettskonkurranser på nasjonalt og internasjonalt nivå.

## 2.5 Friluftsområder og friområder

Fellesbetegnelser på grønne områder som er tilgjengelig for allmennhetens fri ferdsel.

## 2.6 Kulturbygg

Lokale kulturbygg er fellesbenevnelsen for samfunnshus, kulturhus, grendehus, all-aktivitetshus, bydelshus, bygdetun og organisasjonseide forsamlingshus. De skal fungere som et kulturelt og sosialt møtested for lokalsamfunnet for alle alders- og befolkningsgrupper, lag og foreninger og for all lovlig organisasjons- og kulturvirksomhet. Lokale kulturbygg vil ofte være samlokalisert med andre typer lokaler. Dette kan være skoler, barnehager, idrettsanlegg, bibliotek, næringslokaler med mer.

## 2.7 Barn og voksne

*Barn* er i aldersgruppen 6-15 år. *Ungdom* er i alderskategorien 16-19 og *Voksne* er over 20 år.

# 3 MÅL OG SATSINGSOMRÅDER

## 3.1 Statlige mål og satsingsområder

Fra Stortingsmelding 26, "den norske idrettsmodellen" (2012-2013):

"Regjeringen vil legge særlig vekt på noen viktige satsingsområder for den statlige idrettspolitikken de kommende årene:

- Økt satsing på anlegg for idrett og egenorganisert fysisk aktivitet, herunder friluftsliv.
- Bidra til å skape gode rammebetingelser for den organiserte idretten slik at den er i stand til å opprettholde og videreutvikle sine primæraktiviteter.
- Økt satsing på ungdomsidrett. Satsingen på ungdom vil avspeiles i både anleggs- og aktivitetspolitikken.
- Sikre gode rammebetingelser for barneidretten.
- Legge til rette for egenorganisert fysisk aktivitet og friluftsliv.

- Målrettet satsing for å nå inaktive.
- Bidra til et godt aktivitetstilbud for grupper med behov for særlig tilrettelegging.
- Bidra til å opprettholde og utvikle idretten som en viktig arena for inkludering.”

**Statens overordnede mål** med idrettspolitikken kan sammenfattes visjonen *idrett og fysisk aktivitet for alle*. Idrett og fysisk aktivitet for alle innebærer at staten gjennom sin virkemiddelbruk skal legge til rette for at alle som ønsker det skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet. Med idrett forstås i denne sammenheng trening og konkurransevirkosomhet i den organiserte idretten. Fysisk aktivitet refererer til egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter. *I tillegg er det et mål å stimulere til fysisk aktivitet i form av friluftsliv*. Fysisk aktivitet kan selvsagt utøves i en rekke andre sammenhenger enn det som inngår i definisjonen over. For det forebyggende helsearbeidet vil eksempelvis omfanget av fysisk aktivitet i hverdagen være av minst like stor betydning som treningsaktiviteter. Idrett, trening og mosjon er derfor et vesentlig bidrag for å nå nasjonale helsepolitiske mål. Oppsummert kan det derfor sies at idrett er viktig i seg selv, som fellesskapsarena og på grunn av dens potensial til å bidra til å løse utfordringer på andre samfunnsområder.”

**Når det gjelder Friluftsliv** finner vi det beskrevet slik i Stortingsmelding n. 39 (2000-2001): “Ønsket om naturkontakt og naturoppleving er karaktertrekk som kanskje klarast skil friluftsliv frå andre nærliggjande fritidsaktivitetar. Desse er sjølve grunnstamma i friluftslivet, men også kontakt med kulturminne og kulturmiljø er viktige faktorar. Ein legg òg vekt på fysisk aktiv og miljøvennleg utøving. I dag har folk endå meir reelle behov for periodevis fråvere av stress, støy og motorbruk anten det skjer i urørt natur eller i område som er meir påverka av menneske”.

#### **Satsingsområder og mål er beskrevet slik:**

“Alle skal ha høve til å drive friluftsliv som helsefremjande, trivselsskapande og miljøvennleg aktivitet i nærmiljøet og i naturen elles.

Nasjonale resultatmål:

1. Friluftsliv basert på allemannsretten skal haldast i hevd i alle lag av befolkninga.
2. Barn og unge skal få høve til å utvikle dugleik i friluftsliv.
3. Område av verdi for friluftslivet skal sikrast slik at det fremjar miljøvennleg ferdsel, opphald og hausting, og at naturgrunlaget blir teke vare på.
4. Ved bustader, skular og barnehagar skal det vere god tilgang til trygg ferdsel, leik og annan aktivitet i ein variert og samanhengande grøntstruktur med gode samband til omkringliggjande naturområde.

Dei to første, nasjonale måla er aktivitetsorienterte og *vil fremje sjølve utøvinga av friluftsliv*, mens dei to neste skal medverke til å *dekkje dei arealbehov friluftslivet har*. Målgruppa barn og unge er gitt særleg prioritet. Den aktivitetsskapande verksemda blir teken hand om av dei frivillige organisasjonane, skulen og barnehagane, mens det å sikre arealbehovet til friluftslivet i hovudsak er sett på som ei reint offentleg oppgåve.”

### 3.2 Fylkeskommunale mål og satsingsområder

- **Østfold mot 2050, 2009-2012**

**Fylkesplan for Østfold; Østfold mot 2050**, har visjonen ”**Grenseløse Østfold**”. Planen er bygd opp med utgangspunkt i 3 hovedtema: **Levekår og folkehelse – Verdiskaping – Miljø**

I planen er det gjennomgående et særskilt fokus på klima – og energi som er den viktigste globale utfordringen, mens **folkehelse** er en av Østfolds største utfordringer.

Med utgangspunkt i de 3 hovedtemaene er det formulert 3 langsiktige hovedmål for utviklingen i Østfold.

**Levekår og folkehelse:** God livskvalitet for alle som bor i Østfold

**Verdiskaping:** Østfold skal være attraktiv for mennesker og kapital, og tilby et velfungerende arbeidsmarked med et bærekraftig næringsliv preget av innovasjon, kompetanse og samhandling.

**Miljø:** Østfold skal være et fylke som ivaretar klima, natur og kulturlandskap, og som tar miljøhensyn i offentlig og privat sektor.

- **Regionalplan Fysisk aktivitet 2011 -2014**

Planen beskriver og begrunner hvilke føringer som skal ligge til grunn for prioritering av de virkemidler østfoldsamfunnet har for å stimulere til økt fysisk aktivitet – for flest mulig. Virkemidlene er av to hovedtyper:

- Økonomiske virkemidler, som spillemidler, statlige friluftsmidler og fylkeskommunale midler.
- Juridiske virkemidler som plan- og bygningsloven, relevante særlover og fylkesplanen.

Planen beskriver hvilke føringer som bør ligge til grunn for de økonomiske virkemidlene fylkeskommunen er satt til å forvalte, både når det gjelder fordeling av statlige midler og disponering av egne midler.

Planen gir føringer for hensyn som bør tas i kommunale planer, både i samfunnsdelen og i arealplanlegging.

Planen er delt i to; del A: Friluftsliv og del B: Idrett.

#### **Del A: Friluftsliv**

Friluftsliv er en del av vår kultur, koster lite å tilrettelegge og har potensial til å aktivisere mange. I flere overordnede statlige styringsdokumenter uttrykkes det tydelig at fysisk inaktivitet er i ferd med å bli framtidens store helseproblem. Sosiale ulikheter med hensyn til livsstil er en viktig utfordring for samfunnet. Friluftsliv er en av de viktigste satsingsområder for å øke fysisk aktivitet og styrke folkehelsen.

Mål friluftsliv:

Alle i Østfold skal ha mulighet til friluftsliv som helsebringende, trivselsfremmende og miljøvennlig aktivitet, i nærmiljøet og i naturen ellers. I folkehelsearbeidet skal friluftsliv ha en sentral plass utviklingen av



Østfoldsamfunnet, og friluftsliv skal være et viktig tema i samfunnsdebatten og på den politiske dagsorden.

Alle delmål og friluftslivstiltak i planen skal bygge på dette hovedmålet.

Miljødepartementet, som statlig organ, har følgende hovedkriterier som skal være bærende for friluftslivet:

- Skal være helsebringende
- Skal være miljøvennlig
- Styrke allemannsretten
- Naturområder i og ved byer og tettsteder er svært viktige arealer å prioritere for å sikre friluftsliv som en aktivitet for alle.

### **Del B: Idrett**

Det er en målsetning for idretten at alle skal kunne delta. Dette vil i noen tilfeller kreve spesiell tilrettelegging, og målet er å føre en idrettspolitik som følger prinsippene om universell utforming. Universell utforming skal være et gjennomgående prinsipp, men i handlingsprogrammet for idretten har det særlig fått fokus under "Anlegg og områder for fysisk aktivitet".

Planen har et handlingsprogram for idretten og er bygd opp med tre fokusområder:

- **aktivitetsfremmende tiltak**
- **anlegg og områder for fysisk aktivitet**
- **programsatsing i Østfold**

**Aktivitetsfremmende tiltak** har følgende mål:

- Folkehelseperspektivet er med i all planlegging
- Øke den fysiske aktiviteten blant barn og ungdom i Østfold
- Bevare frivilligheten i Østfold-idretten
- Styrke idrettens organisasjon på kommunalt nivå
- Gi utviklingsmuligheter for talenter innen idrett og som kan hevde seg i toppen av norsk idrett og legge til rette for idrett/ utdanning
- Gi mennesker som står utenfor arbeidslivet mulighet til å delta i et aktivitetstilbud
- Etablere "Verdens beste idrettsregion" for og mellom følgende brukergrupper på norsk og svensk side; idrettsforeninger, ungdom og ungdomsledere, inaktive voksne og aktuelle samarbeidspartnere (skole, foretak, kommuner ) og folkehelseprosjekter i samarbeid med næringslivet
- All ungdom gis et fysisk aktivitetstilbud – uansett tilknytning til organisasjoner

### **Anlegg og områder for fysisk aktivitet:**

Planlegging av anlegg for idrett og friluftsliv skal gå inn som en naturlig del av planprosessen sammen med andre arealkrevende tiltak. Det må derfor legges særlig vekt på nåværende og framtidig utbyggingsmønstre når det gjelder boliger, skole, friområder og trafikkanlegg m.v. Det er viktig å samordne planleggingen av friluftsliv- og idrettsanlegg i skog og mark slik at sammenfallende behov og ressurser utnyttes. Sambruk og flerbruk er stikkord i denne sammenhengen.

Det må legges vekt på interkommunalt samarbeid på basis av regionale behovsvurderinger når det heretter skal gis støtte til bygging av større anlegg innenfor planperioden.

**Anlegg og områder for fysisk aktivitet** har følgende mål:

- Gjennomføre partnerskapsmodellen i alle tilbud
- Nærmiljøanlegg og rehabilitering av eksisterende idrettsanlegg skal prioriteres
- Idretts- og friluftsanlegg skal planlegges sammen for å få til felles enhetlige løsninger
- Det skal skje en samordning mellom kommunene når større anlegg skal bygges
- Behovsanalyse skal legges til grunn for utbygging/prioritering
- Det skal tilrettelegges for utvidet bruk av eksisterende og nye anlegg
- Tilgjengeligheten skal økes for rullestolbrukere og andre med nedsatt funksjonsevne
- Det skal stilles krav til at kommunale arealplaner sikrer tilstrekkelige områder til idrett og friluftsliv

### **Universell utforming:**

Prinsipper for universell utforming skal legges til grunn i utformingen av bygninger og uteområder. Planlegging, prioritering og gjennomføring av tiltak må skje i samarbeid med råd /organisasjoner for funksjonshemmede.

Mål: Det skal legges til rette for at alle i Østfold kan drive med idrett, uavhengig av funksjonsnivå

### **Skyteanlegg:**

Østfold har mange skyteanlegg av ulike kategorier. Det er gjennomført og planlagt relativt mange skytteranlegg med elektroniske skiver. Planen beskriver et klart behov for å koordinere utbyggingsvirksomheten, ikke minst med tanke på de miljømessige konsekvenser som utbygging vil kunne medføre for bolig- og friluftsområder.

Fylkesplanen 2009-2012 foreslår gjennom et eget handlingsprogram en styrt samordning av de mange uteanleggene med samling om noen få større regionale anlegg. Eventuelle nye anlegg og anleggsenheter bør vurderes lagt til eksisterende større baner. Baner som er modne for rehabilitering bør vurderes nedlagt, eller samordnet med større eksisterende eller flyttet til et utpekt område for miljøbelastende anlegg.

Mål: Samordne uteanleggene til noen få regionale anlegg.

### **Motorsportsanlegg:**

Østfold har i dag 13 motorsportsanlegg. Av miljømessige hensyn bør lokalisering av anlegg for motorsport samles på utpekte steder i fylket. Alle anlegg av disse kategoriene gis særskilt konsekvensvurdering på bakgrunn av regionale og miljømessige betraktninger før spillemidler kan gis.

Mål: Samle anlegg for motorsport på utpekte steder i fylket.

### **Programsatsing i Østfold:**

Det satses på følgende:

- Idrettshaller med tilleggsfunksjoner tilrettelagt for mindre idretter
- Prosjekter som gir gode kombinasjonsløsninger ved samlokalisering
- Svømmehaller med minimum 25m basseng
- Anlegg for nye idretter og aktiviteter
- Andre prioriterte prosjekter

**Kriterier for programsatsingen:**

- Spillemidler tildelt under programmet kommer i tillegg til ordinære spillemidler
- Som hovedregel skal byggestart for anlegget være senest to år etter at tilsagn om ekstraordinære spillemidler er gitt
- Kommuner sender søknader til fylkeskommunen
- Fylkeskommunen samordner søknader fra kommunen i eget fylke og oversender søknadene til Kulturdepartementet innen søknadsfristen

**Svømmehaller:**

Det er registrert 36 svømmeanlegg i Østfold. De aller fleste er bygd på 60- og 70 tallet. Flere av anleggene er rehabilitert, men mange gjenstår. Det er fortsatt behov for nye svømmehaller i Østfold og rehabilitering av eksisterende anlegg. Kulturdepartementet har de siste årene prioritert svømmeanlegg gjennom programsatsingen.

**Mål:**

- Fylkets svømmehaller skal tilfredsstillende en akseptabel standard hva angår vannkvalitet og bruk
- Kystfylket Østfold må ta høyde for at det er tilstrekkelig antall anlegg for svømme- og livberging som holder kvalitetsmessig god standard

**Strategi:**

- Kommunene ber svømmehalleiere om å foreta en gjennomgang av sine anlegg i samsvar med forutsetninger og retningslinjer for en standardheving

**Interkommunale anlegg:**

Departementet åpner for muligheten til å søke om ekstra tilskudd til større interkommunale idrettsanlegg på gitt vilkår.

Mål: Å få tilsagn om tilskudd på anlegg som faller inn under ordningen

Strategi: Drøfte aktuelle interkommunale/ regionale anlegg med aktuelle kommuner

**Flerbrukshaller:**

Det er bygd 37 flerbrukshaller i Østfold ved bruk av spillemidler. I tillegg kommer en håndfull haller uten spillemidler. Flerbrukshallene er anvendbare til mange aktiviteter og idretter, også for barn og unge. Denne type haller har derfor blitt prioritert av mange kommuner. De mange små idretter har tilpasset seg flerbrukshaller. I departementets satsningsprogram er det derfor åpnet for at flerbrukshaller bygges med tilleggslokaler for de mindre idrettene.

Mål: Gi mindre idretter tilpassede lokaler i tilknytning til flerbrukshaller

**Strategi:**

- Øke tilskuddsmuligheter for tilleggslokaler i flerbrukshaller
- Rette oppmerksomheten på anleggsbehovene for de mindre idretter

**3.3 Østfold idrettskrets mål og satsingsområder**

- **Strategiplan for perioden 2008 - 2011**

**Visjon - "Idrett for alle"**

Østfold Idrettskrets (ØIK) skal bidra til å sikre norsk idretts overordnede visjon "Idrett for alle" for alle gjennom å arbeide for en åpne og inkluderende idrett.

ØIK skal arbeide for at befolkningen i fylket gis mulighet til å utøve idrett og fysisk aktivitet i sunne former ut fra ønsker, behov og forutsetninger.

#### **Mål - “En åpen og inkluderende idrett”**

- Målet bygger på verdier som integritet, likeverd, toleranse forståelse og respekt.
- En “åpen og inkluderende idrett” må først og fremst realiseres i idrettslagene som er selve fundamentet for all idrettsaktivitet og fellesskap.
- En “åpne og inkluderende idrett” vil utfordre den framtidige leder- og trenerrollen i forhold til verdier, holdninger, kunnskap, praktiske og sosiale ferdigheter.
- Ledere og trenere i idrettslaget har et spesielt ansvar for å skape gode miljøer og utvikle idrettslagene som en sosial og inkluderende arena, og være med på å tilrettelegge for aktivitet preget av glede, fellesskap, helse og ærlighet.
- Det å ivareta viljen til frivillig innsats er avgjørende for at idretten fortsatt skal blomstre og utvikle seg.

En “åpen og inkluderende idrett” handler om:

- Gi flere barn, ungdom og voksne et bedre tilbud
- Inkludere grupper som ikke finner seg godt nok til rette i idrettslagene
- Vise respekt for menneskeverdet og sikre like muligheter for vekst og utvikling
- Øke det frivillige engasjementet og den lokale verdiskapning

#### **Mål - for videre anleggsutvikling:**

- ØIK skal arbeide for å bedre idrettslagenes anleggsforhold i samarbeid med alle særkretser og idrettsråd i Østfold, også til beste for egenorganisert aktivitet.
- Utbyggingen av idrettsanlegg er i stor grad avhengig av spillemidlene. Behovet for ytterligere spillemidler til anlegg er stort, og det er betydelig udekket behov for å få realisert normal anleggsutbygging i fylket.
- For å sikre at spillemidlene blir brukt mest mulig effektivt, bør idretten få større medbestemmelse i anvendelsen av disse midlene.
- Fokus skal ligge på idrettsanlegg med stort brukerpotensiale og flerbruksanlegg, således vil idrettens mangfold i betydelig grad være med å legge premisser for utforming av de fremtidige idrettsanlegg.
- Medvirke til prosesser som sikrer mangfold innen idretten, ved at mindre idretter også får innflytelse for å kunne utvikle sine anleggsbehov.
- Lokalisering av idrettslagene bør være i lokalmiljø/nærmiljø der barn og unge bor, spesielt nærmiljøanlegg. Således vil anleggene kunne bli viktige sosiale møteplasser, hvor barn og unges interesser og behov blir ivaretatt.

### 3.4 Kommunale mål og satsingsområder

Planen for idretts- og friluftsliv ble sist revidert i 2009. Ett av de overordnede målene for idrett og friluftsliv i Rømskog lyder som følger:

”Det er et mål at befolkningen skal kunne tilbys et variert tilbud i tråd med bygdas tradisjoner innen idrettsliv og friluftsliv. Dette skal være en rettesnor for planlegging og utbygging av fremtidige tilbud på området.”

#### **Folkehelse**

Kommunen har en egen Folkehelseplan som må sees i sammenheng med kommunens plan for Idretts- og friluftsliv. Folkehelseplanen er tilgjengelig for alle.

#### **Idrett**

Lokale idrettslag og foreninger er gjennom sin brede tilslutning et av sivilsamfunnets viktigste bidrag til gode og trygge oppvekstvilkår. Idrett rekrutterer bredt og er en av samfunnets viktigste inkluderingsarenaer. Svært mange barn har erfaring fra idretten. Selv om oppslutningen blir gradvis lavere i løpet av ungdomsårene, er idrett en dominerende fritidsaktivitet også for denne aldersgruppen.

*Fysisk inaktivitet er et voksende samfunnsproblem.*

Det er i første rekke en mer stillesittende hverdag som er årsaken til at kun 20 prosent av befolkningen oppfyller myndighetenes anbefalinger om daglig fysisk aktivitet. Andelen som oppgir at de trener eller mosjonerer regelmessig har aldri vært høyere enn i dag.

Rømskog Kommune med sine mange lag og foreninger skulle ha et godt utgangspunkt for å gi et verdifullt tilbud til alle.

alle.

#### **Friluftsliv**

Ønsket om naturkontakt og naturopplevelse er karaktertrekk som kanskje klart skiller friluftsliv fra andre nærliggende fritidsaktiviteter. Disse er selve grunnstammen i friluftslivet, men også kontakt med kulturminner og kulturmiljø er viktige faktorer. I den før nevnte stortingsmeldingen heter det at friluftslivspolitikken bør legge hovedvekten på en kjerne av ikke konkurransepreget, ikke motoriserte fritidsaktiviteter som skjer på allment tilgjengelige, naturpregede områder. I dag har folk enda mer reelle behov for periodevis fravær av stress, støy og motorbruk enten det skjer i urørt natur eller i område som er mer påvirket av menneske.

Rømskogs naturområder gir et særdeles godt utgangspunkt for friluftslivsaktiviteter: Turstier, sykkelstier, kanopadling, fiske etc.

#### **3.4.1 Kultur**

Rømskog Kommune oppleves som en god kommune å bo i og anerkjent for: ”Et tett og godt samarbeid med frivillige organisasjoner, et godt oppvekstmiljø og gode tjenester til alle aldersgrupper”. Ulike festivaler og kulturelle tiltak støttes og det deles ut hver 17.mai en Ungdommens Kulturpris. Kulturetaten ønsker å være delaktig støttende i mangfoldet av kulturelle aktiviteter herunder friluftsliv og idrett gjennom støtteordninger og møteplasser for å utvikle ideer og prosjekter.

### 3.4.2 Forvaltning og arealplan

Kommunens arealplan er juridisk bindende og trekker opp nødvendige retningslinjer for all arealbruk. Her fremgår mer spesifikke grenseoppgangen mht. allemannsretten. Bl.a. spørsmålet om strandsoner, bebyggelse i nærheten av kulturminner og turstier mv. Strandsonestemmelsen for Rømsjøen er 100 meter for bolig og fritidshus, tilsvarende 100 meter for øvrige vann. Arealplan ble vedtatt 25.09.08.

### 3.4.3 Turisme/næring

Med sine store skogkledde åser, mange innsjøer og vann, skiller Rømskog seg ut som en spesiell og naturskjønn perle i det ellers flate Østlandslandskapet. Østfolds høyeste punkter, - Slavasshøgda, Haukenesfjellet og Slottet ligger i Rømskog. Over 100 sjøer og tjern gir rike friluft- og fiskemuligheter. Rømsjøen, 14km<sup>2</sup> stor, gir muligheter for bading, fiske, seiling og padling. Det ligger to campingplasser i kommunen og et SPA-hotell, samt at Haukenestårnet er en selvbetjent DNT- hytte.

Nesten 2/3 av de sysselsatte i kommunen arbeider utenom egen hjemkommune. Flesteparten av disse arbeider i nabokommunen Aurskog-Høland.

Næringslivet i Rømskog har mulighet til økonomisk støtte gjennom de distriktpolitiske virkemidlene til Innovasjon Norge. Rømskog kommune har opprettet et eget, kommunalt næringsfond. Det blir kunngjort om søknadsfrister og betingelser når dette er aktuelt.

I kommunen er det to privateide campingplasser. Det er også et ønske om å etablere rasteplasser langs FV 21. Eidet er ved flere anledninger foreslått som egnet sted for forbipasserende.

### 3.4.4 Tekniske tjenester og miljø.

Hovedmål som berører tekniske tjenester, miljøvern, naturforvaltning og landbruk har bl.a. denne målsettingen:

Det skal arbeides for et miljøvern som sikrer en fremtidsrettet forvaltning av miljøet og naturressursene. Kommunen skal sørge for at dagens åpne landskap blir værende åpent.

Det skal arbeides for et landbruk i balanse med naturgrunnlaget og kulturlandskapet i kommunen og en arealdisponering som sikrer produksjonsgrunnlaget og andre ressurser for fremtidige generasjoner.

### 3.5 Lokale mål for lag og foreninger

Idrettslaget og beslektede lag og foreninger har som mål å stimulere til mest mulig aktiviteter blant barn og unge. Medlemstallet i lag og foreninger er høyt, 944 medlemmer fordelt på 25 lag og foreninger, 1/3 av dem er under 20 år. Aktivitetsnivået er høyt og mange er medlem flere steder.

En innfallsvinkel er å oppfordre foreldre og pårørende til å gå foran med et godt eksempel. Ytterligere mål er å vinne over seg selv og lære å tape og vinne.

Trimaspektet anses å være viktig og det sosiale fellesskapet før og etter renn. Konkurransespektet er mindre betont.

**Jeger og fiskeforeningene** har som sitt primære mål å tilby jakt og fiske til de som bor i området og legge ut jaktrettigheter til salg og salg av fiskekort. Dessuten drive tiltak for å fremme vilt og fiskebestand.

Det selges i underkant av 200 fiskekort totalt på årsbasis. Som et ledd i kalkingsplan for Østfold foretas vannprøver og kalking av vann. I noen vann er det sluppet ut ørret. Viktig er oppgraderinger av bekker og elver, særlig der det er gytende fisk.

I Ertevatnet og Hølvassdammen er det nedlagt et formidabelt dugnadsarbeid for å sikre vannføringen i Ertevassbekken og Langebekk. Damprosjektet er opparbeidet med tømmer og gytegrus.

### **3.5.1 Økonomiske forutsetninger**

Foreningenes inntekter er basert på medlemskontingent, sponsorinntekter, kulturmidler, fester arrangementer, spillemidler, salg av fiske- og jaktrettigheter.

#### **Kommunale tilskudd**

Den økonomisk tilskuddsordningen og støtten fra kommunen utløser ca.kr.150.000,- årlig til lag og foreninger. Tildelingskriteriene legger vekt på aktivitetsnivå og prioriterer barn og unge under 20 år. Dessuten er det anledning å søke støtte til enkelt arrangementer og lederopplæring.

## **4 STATUS**

### **4.1 Om Rømskog**

Rømskog er en skogkommune beliggende i den nordøstre delen av Østfold, på grensen mot Sverige. Arealet er 184 km<sup>2</sup> og innbyggertallet i underkant av 700. Rømskog ble i 1902 skilt ut fra Rødenes som egen kommune og er blant de minste kommunene i landet.

#### **4.1.1 Folketall**

Kommunens størrelse i folketall og den spesielle geografiske beliggenhet i Østfold, gir kommunen et særpreg. Det jobbes med nye indikatorer på befolkningsøkning i et fremtidig måldokument som skal gjelde frem til 2015. Folketallet i 2013 er i underkant av 700.

#### **4.1.2 Arealfordeling**

Arealdelplan regulerer områder til boligbygging og næringsområder. Hyttebyggingen er begrenset med et tak på 100 hytter i planperioden.2008 – 2019. I utarbeidelsen av arealdelplan vurderes arealbruken opp imot friluftsjnteresser, selv om kommunen har rikelig med friområder. Kommunens arealplan er juridisk bindende og trekker opp nødvendige retningslinjer for all arealbruk. Her fremgår mer spesifikke grenseoppgangen mht. allemannsretten. Bl.a. spørsmålet om strandsoner, bebyggelse i nærheten av kulturminner og turstier mv. Strandsonestemmelsen for Rømsjøen er 100 meter for bolig og fritidshus, tilsvarende 100 meter for øvrige vann. Arealplan ble vedtatt 25.09.08.

#### **4.1.3 Natur / jordbruk / skogbruk**

Kommunen har lang og solid bakgrunn i forvaltning av naturressurser. Tilknytning til skog og mark var tidligere forbundet med arbeid i skogen og fangst og fiske, for å dekke ernæringsbehov. Dette bildet har endret seg radikalt. Jakt og fiske i dag har vel så mye et sosialt aspekt og skogsarbeidet er stort sett mekanisert. For å stimulere tilveksten i befolkningen, vil mulighetene for friluftsliv stå som et sentralt markedsføringsselement.

## 4.6 Idrettsanlegg

Se punkt 6: Evaluering av delplanen 2009-2013

## 4.3 Kulturbygg

**Kommunens kulturhus** ble åpnet i 2001 og innehar bl.a. en gymnastikksal, som er opptatt med trimaktiviteter uken igjennom. Videre kan nevnes trimrommet med ulik apparatur, som er i jevnlig bruk. Det forvaltes av Idrettsforeningen og det fordres medlemskap i foreningen for kunne bruke det. Det er laget en plan for kommunens **kulturgård og bygdetun på Kurøen**. I sommersesongen holdes stedet åpent 2 måneder for matutsalg og ulike aktiviteter. Det foregår privat kanoutleie på stedet. Kommunen legger ut flytebrygger, hoppetårn og setter opp rastebord i forbindelse med badeplassene og tar ansvar for renovasjon og vedlikehold på områdene **Trosterud skolemuseum** ligger helt ved grensen til Sverige. Det holdes åpent noen dager om sommeren og kan besøkes etter avtale med kommunen. Kommunen har et hus ved Normeka som i dag **huser en fritidsklubb** og disponeres i tillegg av Rømskog Pistolklubb og Rømskog Skytterlag.

## 4.4 Friområder

Rømskogs større skogsområder er friområder der det finnes 6 merkede turstier. Kommunens mange sjøer innbyr til kanoturer og fiske.

Ved Rømsjøen er det to offentlige badestrender.

Båtlivet er regulert på visse områder i Rømsjøen, med hastighetsbestemmelse nord for en linje fra Storøya til Kurøen. Her gjelder maksimumsfart på 5 knop.

I 2013 kom det nye bestemmelser mht begrensinger/vannscooter. Grunnene i sjøen er merket, slik at båtlivet kan ferdes trygt

Mange velger bort skogen pga rovdryfrykt. En gang og sykkelsti fra Steinbyfeltet til Eidet vil være ulykkesforebyggende langs 60 sonen på Rv.21. Dessuten vil det gi helsemessig gevinster, dersom folk kan gå og sykle langs denne ruten. Det er i tråd med regjeringens og kommunens satsning på Folkehelsearbeidet.

Kommunen deltok i et interregionalt samarbeidsprosjekt med Sverige, for noen år tilbake. Stier ble ryddet og tre nye opparbeidet. Merking av løyper ble foretatt og informasjonstavler ble satt opp. I samme forbindelse ble det lagt ut flytebrygger i Rømsjøen..

Endelig er det utarbeidet et digitalisert turistkart og en informasjonsbrosjyre, som er spesielt myntet på turinteresserte.

Registrering, merking og rydding av dyregraver, inngår som et tiltak for å fremme friluftslivet kombinert med kulturopplevelse. Det foregår en kontinuerlig sporing og registrering av rovdyr. Rømskog inngår i forvaltningsområdet for ulv, som virker inn på lokal befolkningens bruk av friområdene.

Siste restaureringsobjekt er branntårnet på Haukenesfjellet. Tårnet inngår i Den Norske Turistforening sine tilbud som overnattingshytte. Tårnet er det høyeste utsiktspunktet i Østfold og fatter interesse for turfolk også utenfor kommunens grenser. Restaureringen er finansiert med tippemidler, kommunal støtte, støtte fra turistforeningen og private sponsorer. Det er nedlagt en betydelig dugnadsinnsats.



Gapahuk på Storøya 2009 ble finansiert fra prosjekt "Opplev Grenseland. Umontert utedo monteres i 2014.

#### 4.5 Aktiviteter – Lag og foreninger

Oversikt/ Status lag og foreninger pr 31.1.2 2012:

NAVN	MEDLEMSTALL	DERAV UNDER 20 ÅR
Rømskog Ski- og Orienteringsgruppe	143	29
Rømskog Søndagsskole	20	20
Club 18	25	25
KRIK –Rømskog	42	32
Rømskog Husflidslag	70	0
Rømskog og Setskog Fotballgruppe	141	64
Rømskog Pensjonistforening	72	0
Rømskog IL Motorsport	21	6
Rømskog Idrettsskole for barn	33	33
Rømskog Barnegospel	35	35
Rømskog Setskog A-Lag Fotball	26	9
Småbarnscafe	8	8
Rømskog Musikkorps	17	6
Nordre Rømskog Jeger- og Fiske for.	80	5
Rømskog ungdomskor / Plus		27
Rømskog Ungdomsforening	44	24
Rømskog Historielag	54	
Den norske Turistforening Indre Østfold	21	3
Rømskog Skytterlag	92	6
<b>Tilsammen</b>	<b>944</b>	<b>332</b>

I Rømskog med sine 689 innbyggere er medlemstallet i idrettslag og andre lag og foreninger høyt og mange er med i flere lag og foreninger. Det er til sammen 326 medlemmer under 20 år av et samlet medlemskap på 944. I tillegg til listen ovenfor arrangeres det regelmessig fotturer av turlaget Stemningen, det finnes et lokalt initiativ for eldredans, et kurs i Aerobic for damer og ukentlig "gubbetrim".

### **Barnetrim**

Målgruppen er barn 3-6 år. Stedsvalget er i utgangspunktet gymsalen på kulturhuset. Møtepunktet er annenhver torsdag i skoleåret.

### **Skytterlag/Jeger og fisk**

- Rømskog skytterlag har felt og baneskyting som aktiviteter, samt konkurranseskyting på større stevner. Rømskog Pistolklubb har treningskvelder i deler av året, samt enkelte klubbmesterskap.
- Rømskog leirduebane fører ikke medlemsregistre, da de er registrert i Jeger og Fiskeforeningen i kommunen. I vår og sommersesongen er det ukentlig treningskyting. Det arrangeres også enkeltstående mesterskap.
- Vestre Rømskog Jeger og Fiskeforening. Det pågår fiskekonkurranser for barn, treningskyting på elg og salg av jaktkort/fiskekort. Det finnes også jaktlag på Trosterud og Flaten.
- Rømskog elgbane. Treningskyting for rifle og storviltprøven på elg og rådyr har hovedfokuset.

### **Idrettsforeninger**

Rømskog Idrettslag har 343 medlemmer. Her innbefattes både passive og aktive medlemmer.

Enkelte medlemmer deltar i flere grener av aktivitetene som idrettslaget har å tilby.

### **Idrettskolen**

Idrettskolen holder til i gymsalen på kulturhuset en gang i uken i skoleåret. Målgruppen er barn fra 1. til 5.klasse. Det foregår også aktiviteter ute, dersom vær og føreforhold tillater det.

### **Aerobic**

Denne trimgruppen møtes en gang i uken. Målgruppen er primært ungdom og voksne kvinner, men utelukker ikke begge kjønn.

### **Volleyball**

Volleyballtrening foregår i kulturhuset. Aktiviteten foregår som trening og lek. Det spilles ikke i turneringer. Målgruppen er ungdom og voksne.

### **Herretrim.**

Målgruppen er unge og voksne menn. Det trenes to ganger pr. uke, Det trenes ute om sommeren og inne i gymsalen vinterstid.

### **Friidrett**

Målgruppen er voksne. Det er tre treffpunkter i høstsemesteret, der det inngår mulighet for å ta ulike idrettsmerker.

### **Ski og O-gruppa.**

Det er 5 orienteringskart: "Rømskog IL", 2011, digitalisert. "Klinten", 2004, digitalisert. "Rømskog skole", 2003, digitalisert. "Skurås", 1997, søndre del er digitalisert. Kartet "Klubben" er ikke digitalisert og tatt ut av bruk. O-gruppa arrangerer treningsløp, karusell-løp i samarbeid med OK Øst i Aurskog-

Høland og Fet OL. Videre arrangeres turorientering hvert år fra 1.mai til 1.oktober der deltakerne oppsøker 30 ulike poster spredt rundt i skogen. Disse postene tar deltakerne i sitt eget tempo og rekkefølge. På hver post er det også et naturfaglig spørsmål som deltakerne besvarer ved å stemple for det de tror er rett svaralternativ.

**Idrettslaget disponerer to hoppbakker.** Ambisjonen er hopp trening 1 gang pr. uke høst og vinter. Hoppaktiviteten har tatt seg opp i den senere tiden. Det arrangeres klubbrenn både i hopp og langrenn.

### **Fotballgruppa**

Det er Setskog og Rømskog fotballgruppe. Det er over 50 barn og unge som er med i Setskog og Rømskog fotball. Trening pågår 1-2 ganger pr uke De øvrige trener noe mer. En rekke kamper går på Rømskog stadion. A-lags fotball gjenoppstod i 2007.

### **Motorsport.**

Idrettsgrenen er organisert i Idrettslaget

Motorsport er et satsningsområde for reiselivsnæringen i Indre Østfold.

En privat skogeier har tilbudt områder i egen skog til endurobane. Nødvendige reguleringsarbeider er avsluttet. De har en rekrutteringsgruppe og en barnegruppe, samt en Gapahuk.

## **5 VIRKEMIDLER**

Det er både juridiske og økonomiske virkemidler som er aktuelle i denne sammenhengen. Frilufsloven, Plan- og bygningsloven, Naturvernloven, Kulturminneloven, Viltloven, Vassdragsloven og Motorferdselsloven er lover som kan komme til anvendelse. De viktigste økonomiske virkemidlene er spillemidler, kommunale tilskudd og mva-komp. I tillegg kan det finnes noen midler til friluftsliv og tilrettelegging for allmennheten gjennom Miljødirektoratets naturforvaltningsmidler og gjennom jordbruksavtalen.

### **5.1 Spillemidler**

De økonomiske forutsetningene for statens anleggspolitikk er knyttet opp mot spillemidler. Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet er hjemlet i "pengespilloven". Overskuddet fra spillvirksomheten fordeles til idrettsformål, kulturformål og til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner som ikke er tilknyttet Norges idrettsforbund og olympiske og paraolympiske komité.

Spillemidlene fordeles på disse anleggstypene:

- Ordinære anlegg inkludert rehabilitering, der en kan søke om midler på inntil 1/3 av godkjent kostnad der maksimalt tilskuddsbeløp er kr. 1000 000 hvis ikke annet gjelder. Nedre grense for godkjent kostnad er kr. 150 000.
- Nærmiljøanlegg som er anlegg eller områder tilrettelagt for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig beliggende i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. Det gis støtte med inntil 50 % av godkjent kostnad som er begrenset oppad til kr. 600.000. Nedre godkjent ramme er kr 50.000.

### **5.2 Kommunale tilskudd**

Ved opparbeidelse eller rehabilitering av kommunale anlegg avsettes midler på investeringsbudsjettet. For anlegg i regi av andre utbyggere bidrar ofte kommunen med tilskudd. I tillegg tildeles lag og foreninger årlig kulturmidler til drift. Tildelingskriteriene legger vekt på *aktivitetsnivå* og prioriterer *barn og unge under 20 år*. Dessuten er det anledning å søke støtte til enkelt arrangementer og lederopplæring.

### **5.3 Mva-kompensasjon**

Alle som oppfyller vilkårene for å motta spillemidler til idrettsanlegg, med unntak av kommuner/fylkeskommuner og kommunale foretak kan på grunnlag av anleggsregnskapet søkes om kompensasjon av merverdiavgift. Ordningen er rammestyrte det blir tildelt midler etter søknad innenfor den rammen Stortinget bevilger for det enkelte år.

## **6 EVALUERING AV DELPLAN FOR IDRETTS- OG FRILUFTSLIV I RØMSKOG - KOMMUNEDELPLAN FOR KULTURBYGG OG FYSISK AKTIVITET 2009 – 2013**

### **6.1 Anleggsenheter**

I den årlige oppjustering av anleggsenheter i forbindelse med spillemiddelsøknader inngår følgende oversikt:

#### **6.1.1 Hoppbakker**

Lykkjemyra hoppbakker består av to enheter. Den ene bakken har stillas, men uten lys og betegnes som en K50 bakke. Den er lite i bruk fordi det krever mye tid å preparere bakken. Den andre bakken har imidlertid lysanlegg og godt brukt. Bakken har naturlig tilløp og dekker både K6, K15 og K25.

#### **6.1.2 Skytteranlegg.**

Rømskog skytterbane er rustet opp med ny støydempet standplass, nytt skytterhus og utbedring av vei vann og kloakk er på plass. Skytterlaget og jeger- og fiskeforeningene har gått sammen om å oppjustere banene med elektroniske skiver og ombygging av standplass. I søknadsrunde for 2007 ble det uttelling på tippemidler på to av baneanleggene 100 m. I 2009 ble 200m imøtekommet med tippemidler. En elgbane er også gjennomført og disponeres av Vestre Rømskog Jeger- og Fiskeforening og Nordre Rømskog Jeger- og Fiskeforening. Hele anlegget kan da betraktes som et moderne skytteranlegg etter dagens krav.

Pistolklubben og Skytterlaget har eget rom i Fritidsklubblokalene. Det jobbes med å finne annet høvelig lokale slik at hele Ungdomslokalet kan brukes som et ungdommens kulturhus. Videre jobbes det med å flytte leirduebanen til Rømskog skytebaneanlegg.

#### **6.1.3 Ballbaner**

Håndballbanen ligger i tilslutning til skolegården og er asfaltert. Den egner seg kun til lek, spesielt myntet på skoleelevene. I 2003 ble det bygget en ballbinge på skoleplassen. Ballbingen kan fritt anvendes av alle, men er forbehold skoleelevene i skoletiden. Både håndballbanen og ballbingen utløste spillemidler.

Fotballbanen ble renoverert i 2005 og brukes nå for fullt til trening og lokale turneringer. Søknaden om tippemidler i 2009, til utvidelse av klubbhuset med bl.a. våtromsanlegg ble innfridd. Søknad fremmet i K-styre sak 71/06 gav

kommunestyre tilsagn på kr. 350 000,- til delfinansiering av anlegget. Det nye klubbhuset ble ferdigstilt våren 2010.

I 2007 ble volleyballbanen åpnet på Kurøen bygdetun. Den er godt besøkt og er et sosialt tilknytningspunkt for ungdommen i bygda.

#### **6.1.4 Kart**

Det er fire kart i bruk til orientering. Det siste kartet som ble digitalisert er fra 2011 og dekker området fra Ertevann på Vestsida, via Spahotellet og videre nordover til Massingsteinåsen nord for skolen.

I forbindelse med interregionalt samarbeid med Østervallskog, er det utarbeidet et kartverk med tanke på turstier og sykkelstier. Det gjelder Stemningen, Vestsida, Ringsbyveien, Venemorunden, Hølvassveien. Jeger og fiskeforeningen har også utarbeidet et detaljert kart myntet på deres behov.

I forbindelse med et skiltsamarbeid grensekommunene imellom, vil det komme opp informasjonsskilt på egnede steder i kommunen, deriblant et oppdatert oversiktskart med severdigheter og turstier.

#### **6.1.5 Skiløyper**

Lysløypa har to løypetraseer, henholdsvis 2 km og 3km lange. Skianlegget ble oppgradert for noen år tilbake. Det ble lagt ut bark, ryddet i kantsonen og satt inn ny lysarmatur. Imidlertid er det vanskelig å vedlikeholde 3 km traseen, fordi runden er så kupert og lett for å skades i vårløsningen. Lysarmaturen er fjernet og i praksis er denne ute av drift.

Idrettslaget har foreslått å flytte lysløypa til område i nærheten av andre vinteranlegg. Det vil sannsynligvis styrke eventuelle søknader om spillemidler i fremtiden.

For øvrig kjøres det løypescooter, både lokalt i bygda på jorder og småveier mv. Det blir også kjørt fra Vestby og Sundvannet. Sistnevnte kopler seg på løypenettet i Setskog.

#### **6.1.6 Turstier**

Det holdes oppe 5 turstier som er blåmerket. Det gjelder Sundrudrunden, Stemningen, Venemoen, Hølvassveien og Strandveien. Bruken noteres i en bok og det trekkes om et gavekort på hver enkelt runde. Det er et ønske om å sette opp informasjonstavler med litt historikk om stedene og kartreferanse.

#### **6.1.7 Sykkelstier**

Det er generelt gode betingelser for bruk av sykkel i Rømskog. "Rømsjøen rundt" er ofte anvendt som et mål for denne aktiviteten. Det er opparbeidet sykkel og gangsti fra Steinbyfeltet over Skoletoppen og ned til avkjørselen til Normeka..

#### **6.1.8 Badeplasser**

Det er primært to badeplasser. Det er Kirkesand og Sandviksand. Her legges det ut flytebrygge med hoppe- og stupemuligheter hver sommersesong.

#### **6.1.9 Gymnastikksal**

I kommunens kulturhus er det gymnastikksal. Den er flittig i bruk både for skoleelever og på kveldstid. I tilknytning til salen er det et trimrom med ulik

apparat. For å bruke trimrommet må det være tegnet medlemskap i Idrettslaget.

#### **6.1.10 Dagsturhytter.**

Haukenestårnet er restaurert med hjelp av spillemidler. Kommunehytta i Grøvika trenger renovering, det ble bevilget midler til dette i kommunestyremøte desember 2012. Kommunehytta utløste ikke spillemidler.

## **7 BEHOV – innspill etter første runde:**

### **7.1 Idrettsanlegg**

Fra Rømskog Idrettslag.

Utvidelse/ rehabilitering av fotballbanen til internasjonale mål.

Rehabilitering/ ny trase av lysløypa.

Modernisering av hoppbakken Lykkjemyra

### **7.2 Skytebane**

Fra Rømskog skytterlag:

Innendørs miniatyrskytebane, 15 m (eventuelt 10m med luft),

Nordre Rømskog JFF vil stå for skytesimulator med hagle.

### **7.3 Skateboardanlegg.**

Det eksisterende anlegget står bortgjemt ved fritidsklubben og er i dårlig stand. Innspill fra barnetalsperson i Rømskog Kommune:

En skateboardpark på egnet sted. Kostnad (ref. Marker Kommune) 350.000,-

### **7.4 Skolen**

Elevrådet ved skolen har kommet med et skriftlig forslag:

- Opprusting av grusbane med utendørs høydehoppstativ, tjukkas, 60 meterbane, kastebur, nye mål og forbedret lengdehoppgrøp, utendørs bordtennisbord og utendørs klokker på sør- og vestveggen.

## **7.5 KULTURBYGG**

### **7.5.1 Kurøen Bygdetun.**

Låvens tak og grunnmur må renoveres, det lekker fra taket og grunnmuren har seget. Videre bør hovedhuset få et nytt strøk maling.

Låvens større rom ombygges/ forbedres for å kunne ha en permanent utstilling av redskaper og lignende.

Et ønske er å legge opp til mer strøm, et behov ved større arrangementer.

En ute-scene bør bygges.

Den gamle tømmerbygningen bør vurderes settes opp som planlagt for flere år siden. Ligger i dag i sine deler hos en snekker.

### **7.5.2 Fritidsklubbens hus.**

Huset er i dårlig stand, og det bør vurderes renovering/rivning. I sistnevnte tilfelle må fritidsklubben, pistolklubben og skytterlaget finne nye lokaler.

### **7.5.3 Trosterud skolemuseum.**

Hvis vi skal holde museet åpnet for besøkende trengs det oppgradering av: tilgang til vann, rengjøring, oppgradering av utedo og mer tilgjengelig historisk informasjon i form av foto og tekster. Skolemuseet egner seg godt til utendørs-aktiviteter og samlinger, stimulerer til flerbruk.

#### **7.5.4 Bibliotek.**

Viktig å prioritere 3 dagers åpningstid. Samt investere i oppgradering av bibliotekets tjenester på nettet og selvbetjeningstjenester. Her finnes eksterne midler via Nasjonalbiblioteket. Lokalitetene egner seg som flerbruksrom og kan med fordel benyttes av forskjellige grupper, samt kulturelle prosjekter. En kan vurdere å legge en ungdoms- og kulturkafe til biblioteket, i samarbeid med lag- og foreninger.

#### **7.5.5 Kulturhuset.**

Veggene her egner seg godt til utstillinger. Faste installasjoner bør kjøpes inn slik at en lett kan henge opp og ta ned utstillingsobjekter. Kommunens kunstnere bør inviteres inn som brukere.

### **7.6 FRILUFTSLIVSANLEGG / NÆRMILJØANLEGG**

#### **7.6.1 Ball-binger.**

Det ble bevilget penger til Ballbinge på Haukenesfeltet i kommunestyret desember 2012, bekreftet i desember 2013. Spillemiddelsøknad blir utarbeidet høsten 2013.

#### **7.6.2 Kommunehytta - Grøvika**

Totalt kostnadsoverslag kr 190 500

Kommunehytta kvalifiserer ikke til spillemidler. Det ble bevilget penger til renovering i kommunestyret desember 2012. Renoveringen ble ikke gjennomført i 2013. I budsjettforslaget for 2014 var renovering av Kommunehytta tatt med, men det ble besluttet å utsette dette til 2015.

#### **7.6.3 Tur- og kulturstier**

Gjennom flere år har det vært et ønske og planer om å anlegge en sti langs Tukku-elva, da denne ligger i et spennende natur og kulturområde. En egen forening/et eget lag vil bli dannet for å gjøre en del dugnads-arbeide langs stien, og eventuelt senere søke om økonomisk støtte. Møter har funnet sted med grunneierne, og her er det fremdeles noe som må avklares. Kommunens deltagelse bør gjelde tilrettelegging for merking av kulturminner og naturopplysninger i undervisningsøyemed, tilrettelegge deler av stien for rullestolbrukere og vedlikehold av denne. På nåværende tidspunkt vanskelig å anslå kostnader.

#### **7.6.4 Oppfrisking av gamle bosteder**

Restaurering av Lukas-hytta. En egen forening/lag står som initiativtakere og det er på nåværende tidspunkt ikke diskutert kommunens rolle i dette prosjektet.

#### **7.6.5 Flyktingeruta.**

Opparbeidelse/merking av flyktingeruten gjennom Rømskog mot Sverige.

### 7.6.6 Båtsport / sjøvett

Tiltak for å bedre sikkerheten på sjøene i kommunen:

Informere om gjeldende regler for hastighet, henge informasjon opp ved utslippsplassen og andre relevante steder/hjemmeside/Rømsjingen.

Oppfordre til å ta båtførerprøven.

## 8 HANDLINGSPROGRAM

### 8.1 Handlingsprogram 2014 – 2017 / Nærmiljø- og friluftsanlegg

Tiltak	Ansvarlige	Kostnader i 1.000 kr.	Anleggsstart-Finansiering (1000 kr.)									
			Totalt			2014			15	16	17	
			Kommunen	Spillemidler	Privat	K	SP	PR				
			K	SP	PR	K	SP	PR				
<b>2014-2017</b>												
Ballbinge Haukenes	Rømskog kommune Bevilget 2012 KS	440	220	220		X	X					
Skateboard Park*	Kommunen	350	175	175		X	X		X			
Kommune Hytta Grøvika	Rømskog Kommune	200	200						X			
Miniatyrskytte bane/innendørs	Rømskog Skytterlag			X	X				X			
Rehabilitering /ny lysløype trase	RIL							X				
Flyktningeruta tursti	RIL							X				
Kultursti Tukkuelva	Privat							X				
Lukas-hytta	Privat							X				
Båtførerkurs	Kommunen		X		X	X		X				

\* Skateboardpark, det søkes om spillemidler 2015, påbegynnes i 2014 (etter forhåndsgodkjenning)

### Handlingsprogram 2014-2017. Kulturbygg- og idrettsanlegg

Tiltak	Ansvarlige	Kostnader i 1.000 kr.	Anleggsstart-Finansiering (1000 kr.)									
			Totalt			2014			15	16	17	
			K	SP	PR	K	SP	PR				
Kurøen Bygdetun Renovering av låvetak og vegger.	Kommunen					X			X	X	X	
Kurøen Bygdetun Maling av hovedhus	Kommunen					X						
Skolen, opprusting av grusbane med utendørs høydehoppstativ, tjukkast, 60-meterbane, kastebur, nye	Kommunen								X			



mål, forbedret lengdehoppgrup og utendørs bordtennisbord											
Kurøen Bygdetun Tømret uthus									X		
Trosterud, enkelte forbedringer innendørs og utendørs.	Kommunen								X		
Utvidelse av Fotball-banen	RIL		X	?		X					
Modernisering av hoppbakken Lykkjemyra	RIL		X	?		X					

## 8.2 HANDLINGSPROGRAM 2014 – 2025

Det er å regne med at de prosjekter som her er beskrevet mellom 2014- 2017 vil strekke seg inn i tidsrommet mot 2025.

## 8.3 DRIFT- OG VEDLIKEHOLD

Mange av de eksisterende og planlagte anlegg må inn i kommunens drift- og vedlikeholdsbudsjett. På nåværende tidspunkt er det ikke klart hvilke beløp det dreier seg om.